

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/rys-historyczny/1945-1990/24056,Luzycka-Brygada-WOP.html>
24.06.2025, 05:57

Łużycka Brygada WOP

Jej początki sięgają października 1945 roku, kiedy został sformowany I Oddział Ochrony Pogranicza z miejscem postoju w Lubaniu Śląskim (wcześniej w Żaganiu i Sulikowie). Oddział przyjął do ochrony odcinek granicy południowej z Czechosłowacją od miejscowości Graniczne Budy (pow. Jelenia Góra) do Nysy Łużyckiej i odcinek granicy zachodniej na Nysie do miejscowości Zasieki (pow. Lubusko). W jego skład wchodziło: dowództwo, sztab, pododdziały przysztabowe, Grupa Manewrowa, Komendy Odcinka (Szklarska Poręba, Leśna, Bogatynia, Zgorzelec, Tuplice), 25 strażnic i 5 przejściowych punktów kontrolnych. We wrześniu 1946 roku Oddział przemianowano na Łużycki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 1. W 1947 roku rozformowano Grupę Manewrową i sformowano Szkołę Podoficerską. Na podstawie rozkazu Ministra Obrony Narodowej nr 055 z dnia 20 marca 1948 roku Oddział został zlikwidowany, a w jego miejsce utworzona 6 Brygada Ochrony Pogranicza. Dzieliła się na dowództwo, sztab, pododdziały przysztabowe, Szkołę Podoficerską, Samodzielne Bataliony Ochrony Pogranicza (Szklarska Poręba, Leśna, Bogatynia, Zgorzelec, Tuplice), Graniczne Placówki Kontrolne (Jakusiec, Zawidów, Turoszów, Zgorzelec, Węgliniec, Tuplice, Trzebień) i 25 strażnic (potem 32). W czerwcu 1950 roku na bazie 6 Brygady sformowano 8 Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza, a dotychczasowe Samodzielne Bataliony przemianowano na Bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza. W 1956 roku zniesiono Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza Leśna, a w 1957 roku w Batalionie Wojsk Ochrony Pogranicza Szklarska Poręba utworzono dwie placówki: Śnieżka i Śnieżne Kotły.

W 1958 roku Brygada zmieniła nazwę na 8 Łużycką Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. W 1959 roku rozformowano Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza Luban Śląski oraz przeniesiono Graniczny Punkt Kontrolny Węgliniec do Bielawy Dolnej (bliżej granicy państwa). W 1976 roku w związku z przejściem na dwuszczeblowy system dowodzenia, rozformowano Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza Bogatynia i Zgorzelec. W miejsce batalionów utworzono placówki zwiadu i kompanie odwodowe do wzmocnienia strażnic. Jednocześnie Brygada przyjęła nową nazwę: Łużycka Brygada Wojsk Ochrony Pogranicza.

W 1989 roku przyjęto do ochrony lewy odcinek na Nysie od rozformowanej Lubuskiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza wraz z Batalionem Gubin i przejściami granicznymi: Zasieki, Olszyna, Gubin i Miłów.

Łużycką Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza rozformowano 15 maja 1991 roku, a na jej bazie sformowano Łużycki Oddział Straży Granicznej.

Bibliografia: Jackiewicz Z.: Wojska Ochrony Pogranicza 1945 – 1991. Krótki Informator Historyczny, Kętrzyn 1998.